

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ ЦРНЕ ГОРЕ

ZAPISNIK

Sa završne Javne rasprave u vezi Plana upravljanja za NPSJ (2021-2025)

Održane 08.07.2022. god. u zgradi Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u multimedijalnoj sali u periodu od 10:00 h - 15:00 h.

Sjednici su prisustvovali :

1. Tomislav Ukšanović, koordinator NPSJ;
2. Veselin Luburić, savjetnik JPNPCG;
3. Anita Boljević, zapisničarka NPSJ;
4. Anastasija Lalević, projektni koordinator NVO Green Home
5. Sanja Orlandić, generalni sekretar NVO Green Home
6. Darko Brajušković, samostalni savjetnik ZHMS CG
7. Biljana Kilibarda, samostalni savjetnik ZHMS CG
8. Filip Jovičević, građanin.

Poziv za Javne rasprave je bio objavljen u dnevnim novinama „Dan“ i na sajtu JPNPCG.

Veselin Luburic je pozdravio prisutne i obrazložio sve elemente vezane za Plan upravljanja, počevši od pravnog i planskog okvira, metodološkog pristupa, analitičkog dijela koji se odnosi na prirodne i radom stvorene vrijednosti, analizu Socio-ekonomskog okvira i okruženja Parka, analizu stanja turističke infrastrukture, pozicije Parka kao međunarodnog zaštićenog područja i druge elemente vezane za analizu Plana.

Na kraju se osvrnuo na potrebu jačanja institucionog okvira za unapređenje svih vidova saradnje sa lokalnim zajednicama koje rade na zaštiti prirode i održivom razvoju.

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ ЦРНЕ ГОРЕ

Veselin Luburić je naveo bitnost zoniranja Nacionalnih parkova.

Petogodišnji plan je ključni plan o zaštiti prirode , životne sredine , o parkovima i šumama. Veoma je bitan monitoring stanja u NPSJ i NP Lovćen , koji se provodi kroz Naturu 2000 , kojom su prepoznati kao značajna staništa.

Primejećen je silazni trend naseljenosti u NP Lovćen , dok se procjenjuje da u NPSJ ima oko 13.000 stanovnika , što je za upravljača ogroman zahtjev . Aspekt je ka razvoju kulturnog turizma , primaran cilj zaštititi prirodnih dobara , turizam tek sekundarna djelatnost , dok je socioekonomski razvoj veoma bitan . Veoma je naglašena potreba za saradnjom sa lokalnom zajednicom.

Javna rasprava je trebalo da počne ranije , ali je pandemija korone spriječila .

Veselin Luburić je dao riječ prisutnim .

Tomislav Ukšanović koordinator NPSJ je iznio stav da je gotovo sve rečeno na prethodnoj raspravi na Vranjini i dao je prednost prisutnim koji nijesu bili na prethodnom sastanku povodom Jvane rasprave. Dodao je da NPSJ koristi staro zoniranje iz 2001.g. gdje postoje 3 zone i da je potrebo izvršiti novo sa tačnim i preciznim zonama. Primjedbu je dao na to što je povučen Prostorni plan za NPSJ. Naveo je potrebu za povratkom tradicionalne arhitekture u području NPSJ.

Filip Jovičević , mještанин Rijeke Crnojevića je rekao da u 3.zoni NPSJ posjeduje po planu ucrtane objekte i da planira da se bavi turizmom . Kao problem je naveo: problem sa vodosnabdijevanjem , problem plaćanja visoke naknade NPSJ . Mišljenja je da naknada destimuliše razvoj turizma . Lokalna zajednica je ograničena za rad , što otežava situaciju lokalnom stanovništvu. Na tom prostoru lokalna zajednica obitava od 16.vijekā , lokalno stanovništvo je bilo u posjedu ribolovnih oka , istorijski , država je poštovala taj princip . Kasnije taj posjed je poklonjen široj zajednici .

Problem stanovanja se ističe , kuće su stare , migracija ,od 1945.g. nije se ulagalo u objekte . 1980.g. se pojavio NP i nametnuo nove obaveze . Sada se stanovništvo vraća.Planovi , studije lokacije se mijenjaju , očekivao je prisustvo pretstavnika resornog Ministarstva.

Naveo je problem divlje gradnje. Lokalna zajednica nema minimalnu korist , pa se zalazi u sivu zonu. Involvirati lokalnu zajednicu da bude saradnik NP.

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ ЦРНЕ ГОРЕ

Drako Brajušković je pohvalio uvodno izlaganje Veselina Luburića , kao veoma dobrog i stručnog poznavaoaca teme , ali je naveo da se malo toga sprovodi u praksi. Kao ciljeve naveo je :

- da Parkovi stvore uslove lokalnim zajednicama za bolji ekonomski standard. U planovima podvući da je to prioritet , a sve u skladu sa Zakonom.
- Podvući da se u svim Parkovima izađe na teren i sruše svi nelegalno izgrađeni objekti. Cilj da lokalno stanovništvo bude zadovoljno i bude partner Parkovima.
- Stara naselja obalom NPSJ su veoma interesantna turistima , ali treba uraditi studije lokacije na propisan način .
- NP lovćen , da uđe u Program upravljanja ono što je izbačeno , vezano za Mauzolej koji treba da bude sastavni dio NP Lovćena , odnosno da Np Lovćen bude upravljan Mauzolejom.
- Veoma je bitno kontrolisati broj turista nakon izgradnje žičare u NP Lovćen.
- Ne isticati broj turista , broj prodatih ulaznica i broj izdatih ribolovnih dozvola , jer je prioritet očuvanje životne sredine i ribljeg fonda.
- Turizam da, ali ne prioritet ,ograničiti prevelik broj turista , prihod da ide i lokalnoj zajednici . Osnovna funkcija da bude zaštita prostora i monitoring . Hvali odlučnost i podrška.

Filip Jovičević je naglasio da je edukacija lokalnog stanovništva veoma bitna , što znači NP, život i rad u njemu , očuvanje ribljeg fonda .

Sanja Orlandić –Green home – je dala primjedbu da je trebalo pozvati više predstavnika lokalne zajednice , vidjeti njihove stvarne probleme , ukazati im što pružaju Nacionalni parkovi i pokazati im da NP nijesu ništa oduzeli lokalnoj zajednici , oni sui m pružili to treba da shvati lokalno stanovništvo. Prednost tradicionalnoj izgradnji , ali su objekti zapušteni.

Nijesu sngožovani licencirani turistički vodiči za NPSJ , kojih ima desetak. Taj potencijal nije iskorišćen.

Nedopustivo je proširivati parking kod Mauzoleja , već uvesti alternativna prevozna sredstva za prevoz turista do Mauzoleja . Nigdje u svijetu se ne nalaze velika parking mjesta u Nacionalnim parkovima , a ti parkovi su veoma udaljeni . Navela je primjer Agende 20 i 30 u kojim aima korsinih stvari za unapređenje Planova. Takođe je dala zamjerku što nema više pozvanih .

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ ЦРНЕ ГОРЕ

Tomo Ukšanović je naveo da je već održana jedna Javna rasprava na Vranjini kojoj je prisustvovao značajan broj predstavnika privrednika, Turističkih organizacija i Opština.

Kao problem je naveo nedonesen Plan privremenih objekata, zbog kojeg su privrednici primorani da rade u sivoj zoni, ne svojom krivicom. Napomenuo je da, što se tiče Parkova, inicijativa je pokrenuta početkom godine, vraćena je na dopunu od resornog Ministarstva zbog mišljenja da li je zemljište opštinsko. Opština Bar je dala saglasnost i Inicijativa je ponovo upućena resornom Ministarstvu. Do dana današnjeg nije dobijen odgovor Ministarstva. Privrednici u zoni NP nemaju Rješenja za rad, zbog čega gube sredstva. I prošle i ove godine isti je problem.

Sugestija je bolja saradnja sa nadležnim institucijama. NP nije ograničavajući factor razvoju. Percepcija je loša, očekivanja od Parka su prevelika, a Park nema nadležnost niti materijalne mogućnosti.

U zadnje vrijeme vidljiv je napredak na relaciji NP – lokalna zajednica, mada on može biti na većem nivou. Lokalnim zajednicama treba približiti misiju Nacionalnih parkova kao upravljača prostorom. Problem je sistemski, Zakon o planiranju prostora iz 2017.g. je loš, postoji informacija da se radi novi Zakon.

Luburić je podvukao problem divlje gradnje i naveo je da je nedopustivo da se vrši revizija granice NP Durmitor, da bi nešto izašlo iz Nacionalnog parka, umjesto da se granice šire.

Naveo je primjer brojnih manifestacija u NPSJ, započetu kampanju Sportsko ljeto u Nacionalnim parkovima, što je svakako vid edukacije čime se targetira ciljna grupa.

Sanja Orlandić napomenula da je bilo važno da prisustvuju raspravi i predstavnici resornog Ministarstva da čuju stavove Nacionalnih parkova i svih onih koji saraduju sa Parkovima. Takođe je trebalo obavijestiti i sve stanovnike Parkova.

Upitala je da li Parkovi imaju predstavnike u radnoj grupi za pripremu Zakona o uređenju prostora, jer postojeći Zakon ne rješava probleme. Svi Parkovi treba da se jasno i glasno protive velikim investicijama u gradnju, bez obzira što takve odobrava Ministarstvo kapitalnih investicija, a koje su isto trebalo da budu na raspravi. Potrebno je unijeti sve probleme u Planove, a ne kopirati ih iz godine u godinu.

Veselin Luburić je istakao da je ova Javna rasprava itekako bila transparentna, da su obaviješteni svi zainteresovani i pozvani da učestvuju, putem svih medija, gostovanjima na TV, kao i

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ ЦРНЕ ГОРЕ

obavještenjima na site JPNPCG.

Filip Jovičević je rekao da smatra da je kratak rok za raspravu.

Veselin Luburić je rekao da je u potpunosti ispoštovana procedura , da je oglašavanje bilo u jednom štampanom mediju , mada se složio sa tim da je malo 7 dana za raspravu. Svako je bilo prilike da sve zainteresovane strane uzmu učešća.

Sanja Orlandić je konstatovala je pitanje zašto nema predstavnika resornog Ministarstva veoma značajno i da se trebao naći način da se lokalno stanovništvo što bolje upozna sa održavanjem rasprave .

Veselin Luburić je istakao da saradnici sa lokalnim zajednicama imaju svakodnevne sastanke sa lokalnom zajednicom u cilju jačanja međusobne saradnje . Slaže se sa konstatacijom da su predstavnici resornog Ministarstva trebalo biti prisutni.

Tomislav Ukšanović je rekao da i institucije poput sudstva , Tužilaštva, koje su od ključne važnosti za NPSJ takođe treba da prisustvuju ovakvim raspravama . Rad NPSJ je blokiran , jer se čeka mišljenje nadležne institucije po nekoliko sati . Naveo je primjer zadnjeg događaja kada se čekalo mišljenje Tužilaštva 10 sati.

Veselin Luburić je mišljenja da je nevalorizovan dio Karč , Rijeka Crnojevića . Takođe je i mišljenja da je potreban nulta stopa tolerancije prema krivolovu.

Anastasija Lalević je iznijela mišljenje da Plan ima određenih propusta , da nije pomenut krivolov , što svakao treba unijeti u Plan.

Takođe smatra da je veliki broj turista , da je Plan fokusiran na turizam čime se stvara problem velikog pritiska na sredinu. Smatra da je mali broj osmatračnica . Što se tiče zaštite veoma malo se koristi mogućnost osmatranja dronovima i tu mogućnost navesti u Plan .

Tomislav Ukšanović je naveo veoma veliku korist od termalnih kamera koje su u funkciji , ali koje se uništavaju što zahtijeva velika materijalna sredstva.

Anastasija Lalović smatra da je u cilju edukacije potrebno promovisati snimke dronovima , ali da je potrebno napraviti nove snimke . Takođe uvrstiti u Plan i stanje sa pelikanima , jer su oni opet ugroženi.

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ ЦРНЕ ГОРЕ

U Plan takođe unijeti revitalizaciju skadarskog hrasta sa periodičnim monitoringom i definisati dinamiku aktivnosti.

Veselin Luburić je istakao da se time bave stručni saradnici JPNPCG.

Anastasija Lalović je dodala da bi trebalo sprovesti turističku kontrolu, radi uticaja na životnu sredinu i pronaći način na koji se može sprovesti.

Veselin Luburić je istakao da stepen zaštite nije adekvatan sa albanske strane, ali da je saradnja sa Albanijom dobra.

Anastasija Lalović se saglasila sa stavom da treba više uključiti lokalnu zajednicu, da se treba baviti edukacijom lokalnog stanovništva .

Veselin Luburić je istakao da gro problema treba unijeti u SVOT analizu posebno problem krivolova i problem sa pelikanima, sa čime se saglasila i Anastasija Lalović .

Što se tiče korišćenja dronova, Veselin Luburić je istakao da oni ne mogu biti stalno operativni, jer korišćenje istih zahtijeva poštovanje zakonom određenih procedura.

Anastasija Lalović je dala prijedlog da se sve mobilne aplikacije umreže na jednu platformu, jer je 5 aplikacija nepraktično, kao i da aplikacija bude svima dostupna.

Veselin Luburić je zahvalio prisutnima na konstruktivnom razgovoru.

Sastanak je završen sa radom u 15 h

U ime organizatora JPNPCG:

Veselin Luburić